

Ομιλία της κυρίας Νάντιας Κωνσταντίνου. Εκφωνήθηκε στον Καθεδρικό Ναό της Μαρτυρικής πόλης των Καλαβρύτων στις 14 -08-2022 για το Μνημόσυνο στην Καλαβρυτινή Μάνα.

Σεβασμιότατε Μητροπολίτη κ.κ. Ιερώνυμε, κ.
Δημάρχε,
Θύματα της Καταστροφής της 13ης Δεκεμβρίου 1943,
συμπατριώτισσες, συμπατριώτες και φίλοι από άλλα μέρη.

Το σημερινό μνημόσυνο της Καλαβρυτινής Μάνας είναι αναπόφευκτο να ιδωθεί και υπό το πρίσμα του πολέμου που αυτή τη στιγμή μαίνεται στην Ευρώπη, στην Ουκρανία. Γεγονότα, τα οποία πέρυσι τέτοια εποχή δεν θα μπορούσαμε ούτε να φανταστούμε, λαμβάνουν χώρα καθημερινά. Φιλειρηνικά κράτη αναζητούν στρατιωτικές συμμαχίες, η Γερμανία για πρώτη φορά μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο εξοπλίζεται με πυρετώδεις ρυθμούς, στην ανθρωπότητα έχει επανέλθει ο τρόμος της πυρηνικής καταστροφής.

Είναι δυστυχώς προφανές πως ως ανθρωπότητα έχουμε ακόμη πολλά να μάθουμε από τα λάθη του παρελθόντος.

Στο παρελθόν, στο πλαίσιο ενός παλαιότερου πολέμου, του δευτέρου παγκοσμίου, η γενοκτονία στα Καλάβρυτα είχε αποφασιστεί με ορθολογικό κυνισμό από τους Γερμανούς ως μία ιδιαίτερα αποτελεσματική πολεμική στρατηγική εξόντωσης του αντιπάλου. Σκοπός των σφαγών ήταν με το γενεακό πλήγμα να προκαλέσουν διαγενεακό τραύμα και να οδηγήσουν αν όχι στον αφανισμό τουλάχιστον στον σταδιακό εκφυλισμό ολόκληρης της κοινότητάς μας.

Όμως οι επιζήσασες Καλαβρυτινές μάνες, ενάντια σε όλες τις πιθανότητες, σε συνέχεια του Ολοκαυτώματος και της μετέπειτα εγκατάλειψής τους, έκαναν μία σαφή επιλογή για τις ίδιες, τους απογόνους τους και την Καλαβρυτινή κοινωνία: απέστρεψαν το βλέμμα τους από το κακό, αρνήθηκαν να θυματοποιηθούν και με ψυχικό μεγαλείο επέλεξαν την ζωή και την αγάπη αντί του θανάτου και του μίσους.

Την επιλογή αυτή την επικύρωναν σταθερά σε όλη τους τη ζωή, κάθε φορά που υφίσταντο ματαιώσεις, προσπάθειες εργαλειοποίησης της φρίκης που βίωσαν και άλλες πολλές, θλιβερές, κατώτερες των περιστάσεων συμπεριφορές και προδοσίες.

Με αφετηρία αυτή την σταθερή επιλογή, οι Καλαβρυτινές μάνες έγιναν καταλύτες συγκλονιστικών εξελίξεων:

- Διαχειρίστηκαν το τραύμα, το πένθος, την κατάθλιψη, το άγχος, την αγωνία, την απελπισία, την κούραση, τον ξεριζωμό, την φτώχεια, τις κακουχίες, τις απειλές και πλήθος άλλων αρνητικών συναισθημάτων και συνθηκών.
- Ανέλαβαν το βαρύ καθήκον και τήρησαν άσβεστη τη μνήμη με τη μαύρη φορεσιά του πένθους.
- Παραστάθηκαν στοργικές μητέρες, ακούραστες τροφοί, συμπονετικές φροντίστριες και ικανές παιδαγωγοί.
- Και ταυτόχρονα έζησαν ως πολιτικά όντα. Ως γυναίκες πολίτες, οι οποίες συνέλαβαν και άρθρωσαν το όραμα για μία ειρηνική, ανθρωποκεντρική, πρωτοποριακή, πολιτισμένη κοινωνία σε απάντηση στην αιματοχυσία στην οποία υπεβλήθησαν για να ικανοποιηθούν τα χυδαιότερα των ενστίκτων του πολέμου, αυτά που υπαγόρευαν την γενοκτονία.

Τις γυναίκες της πόλης των Καλαβρύτων καθοδήγησαν και ενέπνευσαν η αστείρευτη αγάπη τους για τα παιδιά και τους οικείους τους, το γνήσιο ενδιαφέρον για τον τόπο τους - αυτόν τον τόπο που τις προσδιόριζε και που τις καθόριζε περήφανα ως Καλαβρυτινές- και τέλος, η ακλόνητη προσωπική τους αξιοπρέπεια. Έτσι:

- με αδάμαστη πίστη άσκησαν συνεχή και αδιάκοπη θετική πίεση προόδου όπου χρειάστηκε και εργάστηκαν για την ανασυγκρότηση του τόπου τους όχι όπως αυτός ήταν προπολεμικά αλλά όπως αυτός θα ήθελαν να είναι για το μέλλον,
- με θάρρος αμφισβήτησαν τη συμβατική σοφία και ενήργησαν ενάντια στους κανόνες της πατριαρχικής κοινωνίας μορφώνοντας και τις κόρες τους, απαιτώντας οι ίδιες να ψηφίζουν και αναλαμβάνοντας διευρυμένους κοινωνικούς και πολιτικούς ρόλους,
- με δημιουργικότητα, ευρηματικότητα και ζωοδότρια δύναμη συνέλεξαν θραύσματα και ερείπια, πολλαπλασίασαν τα ελάχιστα που τους είχαν απομείνει και τον αντίκτυπό τους και δημιούργησαν δεσμούς, συμμαχίες και κώδικες για την επίτευξη της αναγέννησης των Καλαβρύτων,
- με διαυγή τη συνείδηση της αποστολής τους δεν καταδέχθηκαν εύκολους συμβιβασμούς και διασφάλισαν ότι το όραμά τους θα υπηρετούσαν τα παιδιά και τα εγγόνια τους, στα οποία εμφύσησαν τις αξίες τους διδάσκοντάς τα να αναδεικνύουν πάντα τον καλύτερο εαυτό τους και ποτέ, τίποτα λιγότερο.

Έγιναν, τελικά, οι καταλύτες ώστε τα Καλάβρυτα να γίνουν ήδη δεκαετίες πριν μία προοδευτική και ελεύθερη κοινωνία, με ιδιαίτερο σεβασμό στη γυναίκα και στο παιδί, αποτελώντας φωτεινή εξαίρεση στον κανόνα της ελληνικής πραγματικότητας.

Έγιναν καταλύτες και πρωταγωνίστριες της προσπάθειας που οδήγησε στο να αναγεννηθούν τα Καλάβρυτα κυριολεκτικά από τις στάχτες τους και να αναδειχθούν σε οικονομικό, πολιτιστικό και διοικητικό κέντρο της περιοχής. Με πολίτες υψηλού μορφωτικού επιπέδου, με εκπροσώπους ντόπιους πολιτικούς με επιρροή, με σχολεία, γυμναστήρια και αθλητικές εγκαταστάσεις, δικαστήρια, νοσοκομείο, Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, Τόπο Θυσίας, Δημαρχείο, τουριστικές υποδομές, σύγχρονο χιονοδρομικό κέντρο, τράπεζες, αναπτυξιακές και πολιτιστικές επιχειρήσεις, αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή κ.α..

Με αυτό το μνημειώδες έργο στο ενεργητικό τους, επιτυχημένες και περήφανες, οι Καλαβρυτινές μάνες που επιβίωσαν του Ολοκαυτώματος, ενωμένες με τα παιδιά τους και τις συντοπίτισσές τους, έκλεισαν το κύκλο με μία κίνηση τεράστιας συμβολικής αλλά και ουσιαστικής σημασίας. Ανυποχώρητες στον αγώνα τους για την επίτευξη και την εμπέδωση της ειρήνης, χωρίς φόβο, χωρίς πάθος, χωρίς μίσος, πιστές στους θεσμούς της Δημοκρατίας και της οργανωμένης κοινωνίας, επικαλούμενες το ευρωπαϊκό νομικό κεκτημένο κάλεσαν τους σφαγείς τους ενώπιον του Πρωτοδικείου της αναγεννημένης πόλης των Καλαβρύτων για να τους αποδοθεί Δικαιοσύνη. Γιατί όπως έχει πει και ο Martin Luther King Jr «*Η ειρήνη δεν έγινε για χάρη της δικαιοσύνης, αλλά η δικαιοσύνη έγινε για χάρη της ειρήνης*».

Χάρη σε αυτές τις γυναίκες, μία εκ των οποίων ήταν και η γιαγιά μου, Φρόσω Καρκούλια το γένος Μπρε, βρισκόμαστε σήμερα στον ανακαινισμένο ναό της ξαναχτισμένης πόλης μας, υμνώντας το Θεό και τιμώντας τον ανθρωποκεντρικό πολιτισμό μας.

Όμως, οι ειδικές συνθήκες μέσα από τις οποίες οι Καλαβρυτινές πραγμάτωσαν την κοινωνική, την πολιτική, εν τέλει, ταυτότητά τους, καθώς και ο ρόλος που αυτή διαδραμάτισε στη διαμόρφωση της σύγχρονης Καλαβρυτινής κοινωνίας δεν έχει φωτιστεί επαρκώς. Προκύπτει έτσι μία υποβάθμιση, ένα ιστορικό κενό, το οποίο όχι μόνο ήρθε η ώρα αλλά και επείγει να αναπληρωθεί.

Για να αποδοθεί η ιστορική αλήθεια, να επουλωθούν τα διαγενεακά τραύματα στους Καλαβρυτινούς και να ενδυναμωθεί περαιτέρω η κοινωνία μας μέσω της αυτογνωσίας και του αυτοπροσδιορισμού της.

Αλλά και διότι οι Καλαβρυτινοί είμαστε συνεχιστές μίας βαριάς κληρονομιάς και μπορούμε και οφείλουμε ενωμένοι να εισφέρουμε στην ανθρωπότητα τις απαντήσεις που κρατούμε στο πρωταρχικό και πιο επείγον πρόβλημα της, που με τα λόγια της ανθρωπολόγου Margaret Mead είναι: *«Το πρόβλημα του πώς θα αποκλείσουμε τον πόλεμο ως μέθοδο επίλυσης των συγκρούσεων.»*

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας.

Νάντια Π. Κωνσταντίνου